

BAĞIMSIZ DENETİM YÖNETMELİĞİ (TASLAK)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; bağımsız denetim ile bağımsız denetim kuruluşlarına ve denetçilere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, bağımsız denetim faaliyetlerine, denetim kuruluşları ve denetçilerin yetkilendirilmelerine, sicil kayıtlarının tutulmasına, bunların yükümlülükleri ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 ve 27 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Bağımsız denetçi: Bağımsız denetim yapmak üzere, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yeminli mali müşavirlik ya da serbest muhasebeci mali müşavirlik ruhsatını almış meslek mensupları arasından Kurum tarafından yetkilendirilen kişileri,

b) Bağımsız denetim: Finansal tablo ve diğer finansal bilgiler dahil olmak üzere denetime tabi konuların, belirlenmiş kıstaslara uygunluğu hususunda hedef kullanıcılara güvence sağlamak amacıyla, denetimin konusu hakkında, mesleki etik ilkelere bağlı kalmak ve mesleki şüphecilik içinde bulunmak suretiyle, Türkiye Denetim Standartları çerçevesinde yeterli ve uygun denetim kanıtı toplanmasını ve bu kanıtlara dayanarak ulaşılan sonuç veya görüşlerin rapora bağlanmasını,

c) Bağımsız denetim ekibi: Denetim kuruluşu adına belirli bir bağımsız denetim görevini yerine getirmek üzere, sorumlu ortak denetçiden ve sorumluluğu altında görev yapan denetçilerden oluşan ekibi,

ç) Bağımsız denetim kuruluşu: Ortakları yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir olan, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan ve Kurumca bağımsız denetim yapmakla yetkilendirilen sermaye şirketlerini,

d) Denetim ağı: Hukuki bir mahiyet arz edip etmediğine bakılmaksızın, bağımsız denetim kuruluşlarının veya denetçilerin işbirliğine yönelik olan; kâr maliyet paylaşımı veya ortak mülkiyet paylaşımı, kontrol veya yönetim, ortak kalite kontrol politikaları ve süreçleri, ortak bir iş stratejisi, ortak bir marka veya unvan kullanımı ya da mesleki kaynakların önemli bir kısmını ortaklaşa kullanmayı amaçlayan yapılanmayı,

e) Finansal tablolar: Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca hazırlanması öngörülen finansal tabloları,

f) Kalite güvence sistemi: Denetimde gerekli kaliteyi ve kamuoyunun yapılan bağımsız denetime olan güvenini sağlamak amacıyla denetim kuruluşu ya da denetçi tarafından yapılan işin, belirlenen standart ve ilkelere uygun olarak yapılmasını temin etmek üzere Kurum tarafından oluşturulan sistemi,

g) Kalite kontrol sistemi: Bağımsız denetim kuruluşlarının denetimde gerekli kaliteyi sağlamak amacıyla, Kurum düzenlemelerine uygun olarak bünyelerinde oluşturacakları sistemi,

ğ) Kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK): Halka açık şirketler, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri, emeklilik fonları, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanmış olan ihraççılar ve sermaye piyasası kurumları ile faaliyet alanları, işlem hacimleri, istihdam ettikleri çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre önemli ölçüde kamuoyunu ilgilendirdiği için Kurum tarafından bu kapsamda değerlendirilen kuruluşları,

h) Kurum: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunu,

ı) Meslek mensubu: 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirleri,

i) Müşteri: Bağımsız denetim yaptırmak üzere bağımsız denetim kuruluşu veya bağımsız denetçi ile sözleşme imzalamış olanları,

j) Ortak: Anonim şirketlerin pay sahiplerini, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile limited şirketlerin ortaklarını,

k) Sermaye şirketi: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca sermaye şirketi sayılan şirketleri,

l) Sınav: Esasları bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde düzenlenen bağımsız denetçilik sınavını,

m) Sicil: Bağımsız denetim kuruluşlarının ve denetçilerin Kurum tarafından tutulan kayıtlarının izlendiği kamuya açık sicili,

n) Sorumlu ortak denetçi: Bağımsız denetim kuruluşu tarafından, belirli bir bağımsız denetim faaliyetinin yürütülmesinden sorumlu tutulan ve bu denetime ait raporun bağımsız denetim kuruluşu adına imzalanmasına yetkili kılınan bağımsız denetçi unvanını haiz kuruluş ortağını,

o) Türkiye Denetim Standartları (TDS): 660 sayılı KHK uyarınca yürürlüğe konan, bilgi sistemleri denetimi dahil olmak üzere, bağımsız denetim alanında uluslararası standartlarla uyumlu eğitim, etik, kalite kontrol ve denetim standartları ile bu alana ilişkin diğer düzenlemeleri,

ö) Türkiye Muhasebe Standartları (TMS): 660 sayılı KHK uyarınca yürürlüğe konan, uluslararası standartlarla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları ile bu alana ilişkin diğer düzenlemeleri,

p) Yetki belgesi: Aranılan şartların sağlanması halinde, denetim kuruluşlarına ve denetçilere faaliyet izni verilmesine yönelik olarak Kurum tarafından verilen yetki belgelerini,

r) Yıllık faaliyet raporu: Sermaye şirketlerinin yönetim organınca veya şirketler topluluğunda ana şirketin yönetim organınca 6102 sayılı Kanunun 516 ncı maddesine uygun olarak hazırlanan raporu,

s) Yönetim organı: Anonim şirketlerde yönetim kurulunu, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticiyi, limited şirketlerde müdürü veya müdürleri, ifade eder.

(2) Aksine hüküm bulunmadıkça, bu Yönetmelikte geçen “denetim” ibaresi bağımsız denetimi, “denetçi” ibaresi bağımsız denetçileri, “denetim kuruluşu” ibaresi ise bağımsız denetim kuruluşlarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetimin Amacı, Kapsamı ve Unsurları

Denetimin amacı ve kapsamı

MADDE 5 – (1) Denetimin amacı, finansal tablolar ve diğer finansal bilgiler dâhil olmak üzere denetime tabi konuların belirlenmiş bir kıstasa uyumlu olup olmadığı hususunda hedeflenen kullanıcılara güvence sağlayacak bir görüş oluşturulmasıdır.

(2) Denetim, hedeflenen kullanıcılara denetim konusunun denetim kıstasına uyumuyla ilgili makul veya sınırlı güvence sağlar. Sınırlı olduğu ilgili mevzuatında veya denetim sözleşmesinde açıkça belirtilmemiş ise denetim makul güvence verecek şekilde gerçekleştirilir. Makul ve sınırlı güvence seviyesinin gerektirdiği denetimin kapsamı TDS çerçevesinde belirlenir.

(3) Denetim; denetimin konusu hakkında, mesleki etik ilkelere bağlı kalmak ve mesleki şüphecilik içinde bulunmak suretiyle, TDS çerçevesinde yeterli ve uygun denetim kanıtı toplanmasını, bu kanıtlara dayandırılarak bir görüş oluşturulmasını ve görüşün hedeflenen kullanıcılara raporlanmasını kapsar.

(4) Denetimin konusu, tarafları, kıstası, kanıtları ve raporu denetimin unsurlarını oluşturur.

Denetimin konusu

MADDE 6 – (1) 6102 sayılı Kanun, 660 sayılı KHK ve diğer mevzuat uyarınca denetime tabi tutulan hususlar denetimin konusunu oluşturur.

(2) 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre denetlenmesi öngörülen finansal tablolar, yıllık faaliyet raporları, risklerin erken saptanması ve yönetimine ilişkin sistem ile doğrudan veya dolaylı olarak denetim kuruluşları ve denetçiler tarafından denetlenmesi, incelenmesi veya değerlendirilmesi mevzuat uyarınca öngörülen diğer hususlar denetim konularıdır.

Denetimin tarafları

MADDE 7 – (1) Denetimde, denetim konusunun denetim kıstasına uyumundan sorumlu olanlar, denetimi yapanlar ve ilgili mevzuatında hedeflenen kullanıcılar denetimin taraflarını oluşturur.

(2) Denetimi yapanlar, nitelikleri, denetim faaliyetleri ve çalışmalarına ilişkin esasları bu Yönetmelikte düzenlenen ve denetimin diğer taraflarından bağımsız ve tarafsız olarak denetim faaliyetini yürütenlerdir.

(3) Denetimin konusunun denetim kıstasına uyumundan kimin sorumlu olacağı, denetimi kimin yaptıracağı ve denetim sonuçlarının kime raporlanacağı gibi denetimin diğer taraflarıyla ilgili hususlar ise denetim zorunluluğu getiren idareler, isteğe bağlı yaptırılan denetimlerde ise denetimi talep edenler tarafından düzenlenir.

Denetim kıstası

MADDE 8 – (1) Denetim konusunun uyumunun değerlendirildiği önceden belirlenmiş kurallar denetim kıstasını oluşturur. Finansal tablolar için TMS; yıllık faaliyet raporları, risklerin erken saptanması ve yönetimine ilişkin sistem açısından 6102 sayılı Kanunun ve ilgili mevzuatın konuya ilişkin hükümleri; diğer mevzuattan kaynaklanan denetim konuları için ise konuyla ilgili düzenlemeler veya bunların atıf yaptığı kurallar denetim kıstasıdır.

(2) Diğer mevzuat uyarınca doğrudan veya dolaylı olarak denetim kuruluşları ve denetçiler tarafından denetim yapılmasının öngörülmesi halinde, denetim konularının hangi kıstaslara uyumunun aranacağı belirtilmemişse, denetim kıstası Kurum tarafından belirlenir. İsteğe bağlı yaptırılan denetimlerde ise bu belirleme denetimi talep edenlerce yapılır.

Denetim kanıtı

MADDE 9 – (1) Denetim konusunda denetim kıstası çerçevesinde önemli uyumsuzluklar bulunup bulunmadığı hususunda bir güvence vermeye yönelik olarak denetçi tarafından elde edilen, hedeflenen güvence seviyesi için yeterli ve uygun bilgi, belge ve beyanlar denetim kanıtıdır. Bu kanıtlar, denetimin TDS çerçevesinde ve mesleki şüphencilik içinde planlanması ve gerçekleştirilmesi suretiyle elde edilir.

(2) Önemli uyumsuzluk; denetim konusunda, denetim kıstasına kıyasen, hedeflenen kullanıcıların bu denetim konusuna dayanılarak alınacak kararları ayrı ayrı veya birlikte etkileyebilecek mahiyette bir yanlışlık, eksiklik, tutarsızlık veya farklılık bulunmasıdır. “Önemlilik”, mevcut koşullar içinde değerlendirilen uyumsuzluğun boyutuna, niteliğine veya her ikisine bağlıdır.

(3) Denetim kanıtının yeterliliği, elde edilen denetim kanıtının miktarının ölçüsüdür. Denetim kanıtının uygunluğu ise kalitesinin ölçüsü olup, kanıtın ilgili ve güvenilir olması anlamına gelir.

(4) Denetim, denetimin konusunda önemli uyumsuzluklara yol açabilecek koşulların mevcut olabileceği göz önünde bulundurularak mesleki şüphencilik içinde planlanmalı ve gerçekleştirilmelidir. Mesleki şüphencilik içinde olmak, sorgulayıcı bir yaklaşımla, elde edilen kanıtın geçerliliği hakkında eleştirel değerlendirmeler yapılmasını ve sorumlular tarafından sunulan bilgi, belge ve açıklamalarla çelişen veya bunların güvenilirliğinde şüpheye yol açan kanıtlara karşı dikkatli olunmasını ifade eder.

Denetim Raporu

MADDE 10 – (1) Denetim raporu, TDS çerçevesinde denetim kanıtlarının değerlendirilmesi sonucunda hedeflenen güvence seviyesine uygun şekilde oluşturulan denetim görüşünün ve varsa dikkat çekilmek istenen diğer hususların kullanıcıların istifadesine sunulması amacıyla Kurum düzenlemelerine uygun olarak hazırlanan ve sorumluluğu imzalayan tarafından üstlenilen belgedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetkilendirme

Denetim yapmaya yetkililer

MADDE 11 - (1) Denetim, ancak Kurumca yetkilendirilen denetim kuruluşları veya denetçiler tarafından kendilerine verilen yetki belgeleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) KAYİK'ler ile faaliyet alanları, işletme büyüklükleri, çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre Kurum tarafından belirlenen işletmelerin denetimi yalnızca denetim kuruluşları tarafından yapılır.

Denetim kuruluşu ve denetçi belgeleri

MADDE 12 – (1) Başvuruları Kurum tarafından uygun görülen sermaye şirketlerine Bağımsız Denetim Kuruluşu Belgesi, meslek mensuplarına Bağımsız Denetçi Belgesi verilir.

(2) Yetkinin kullanımı, yetkilendirmenin kamuya açık sicilde Kurumca duyurulmasıyla başlar.

Denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesi

MADDE 13 – (1) Denetim alanında faaliyet izni talebinde bulunan kuruluşun;

- a) Sermaye şirketi olması,
- b) Faaliyet konusunun bağımsız denetime veya 3568 sayılı Kanun kapsamındaki mesleki alana ilişkin olması,
- c) Ticaret unvanında bağımsız denetim ibaresinin bulunması,

- ç) Esas sözleşmesinin denetime ilişkin mevzuat hükümlerine aykırı hususlar içermemesi,
- d) Sermayesinin ve oy haklarının yarısından fazlasının denetçilere ait olması ve ortaklarının tamamının meslek mensubu olması,
- e) Denetçilerinin 14 üncü madde çerçevesinde denetçi belgesine sahip olması,
- f) Denetçilerinin tam zamanlı ve asgari bir raporlama dönemi için istihdam edilmiş olması,
- g) 26 ncı maddedeki şartları sağlayan en az iki sorumlu ortak denetçisinin bulunması,
- ğ) Denetim kadrosunun, asgari olarak, 25 nci maddede belirtilen denetim ekiplerini oluşturabilecek nitelik ve genişlikte olması,
- h) Yöneticilerinin çoğunluğunun denetim kuruluşunun denetçilerinden olması,
- ı) Ortaklarının ve denetçilerinin başka bir denetçinin yanında veya denetim kuruluşunda ortak veya denetçi olmaması veya kendi adına denetim faaliyeti yürütüyor olmaması,
- i) Kurumca denetim kuruluşları için belirlenen kalite kontrol sistemine uygun politika ve süreçlerini yazılı olarak oluşturmuş olması,
- j) Denetim faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütebilecek düzeyde organizasyon, mekân, teknik donanım, belge ve kayıt düzenine sahip olması,
- k) Tüzel kişiliğinin ve ortaklarının, olumsuz bir itibara sahip olmaması ve denetim mesleğinin gerektirdiği şeref ve haysiyete uymayan bir durumunun bulunmaması, gerekir.

(2) Denetim faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşlar, yukarıdaki şartları sağladıklarını gösteren bilgi ve belgelerle birlikte Kuruma başvuruda bulunurlar. Kurum tarafından, başvuruda bulunan kuruluşlardan gerekli şartları taşıdığına karar verilenlere, gerekli harç ve ücretler ödendikten sonra yetki belgesi verilerek denetim kuruluşu siciline kaydı yapılır.

(3) Kurum; sermaye piyasası, bankacılık, sigortacılık mevzuatına tabi işletmelerin denetimine yetkili denetim kuruluşları için ek şartlar belirleyerek bunları listeler halinde ayrıca ilan eder. Denetimi yapılacak müşterinin büyüklüğü, faaliyetleri ile tabi olduğu düzenlemelerin özelliği ve benzeri hususlar dikkate alınarak belirlenecek işletmeleri denetlemek üzere, şartları Kurum tarafından belirlenen yeni denetim kuruluşu listeleri oluşturulabilir.

(4) Ticaret unvanında bağımsız denetim ibaresi bulunmayan kuruluşlara, üç ay içinde unvan değişikliği yapılması ve bu değişikliğin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi koşuluyla Kurum tarafından faaliyet izni verilebilir. Bu süre içinde unvan değişikliğini gerçekleştirilmeyenlerin faaliyet izni iptal edilir.

(5) Denetim kuruluşları, denetim yetkisini nitelikleri 26 ncı maddede belirlenmiş olan, kuruluş adına denetim raporu imzalamaya yetkili sorumlu ortak denetçileri eliyle ve bunların sorumluluğunda kullanır. Bu sorumluluk, denetim kuruluşunun ve yöneticilerinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Denetçilerin yetkilendirilmesi

MADDE 14- (1) Denetim faaliyetinde bulunmak isteyenlerin:

- a) Meslek mensubu olması,
- b) Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasi bilimler konularında en az lisans seviyesinde mezun olması veya diğer konularda lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen konulardan lisansüstü seviyesinde diploma almış olması,
- c) Türkiye’de yerleşik olması,
- ç) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunması,

d) Şekil, içerik ve sürelerle ilişkin esasları Kurumca belirlenen mesleki teorik eğitimleri tamamlamış olması,

e) 15 inci maddede belirtilen uygulamalı mesleki eğitimi tamamlamış olması,

f) 16 ncı maddede belirtilen denetçilik sınavında başarılı olması,

g) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış veya hükmün açıklanması geri bırakılmış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyeti olmaması,

h) Bağımsız denetim mesleğinin gerektirdiği şeref ve haysiyete uymayan bir durumunun bulunmaması, olumsuz bir itibara sahip olmaması, şartlarının tamamını taşıması gerekir.

(2) Denetçi olmak isteyen meslek mensupları bu şartları sağladıklarını gösteren bilgi ve belgelerle birlikte Kuruma başvuruda bulunurlar. Başvurular şahsen veya görev alınan denetim kuruluşu aracılığıyla yapılır. Kurum tarafından gerekli şartları taşıdığına karar verilen adaylar, denetçi unvanına hak kazanır; gerekli harç ve ücretler ödendikten sonra adaylara denetçi belgesi, denetçi kimliği ve denetçi mührü verilerek denetçi siciline kaydı yapılır.

(3) Kurum; büyüklüğü, faaliyetleri ile tabi olduğu özel düzenlemeleri veya benzeri hususları dikkate alarak belirlediği işletmelerin denetimini yapacaklarda diğer ilave koşullar arayabilir.

(4) Mütakabiliyet esasına göre Türkiye’de denetim yapmasına yetki verileceklere dair şartlar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

Uygulamalı mesleki eğitim

MADDE 15 – (1) Denetçi olmak isteyenlerin en az üç yıl süreyle, finansal tablo denetimi dahil olmak üzere mesleki konularda uygulamalı eğitim almaları; bu eğitimin en az 2 yılını denetçi yanında tamamlamaları şarttır.

(2) Bu sürenin denetim kuruluşu veya denetçi nezdinde geçen kısmında, bu kişiler, denetçi adayı olurlar ve denetçilerin refakatinde denetim çalışmalarında görev alırlar. Bu dönemde, refakatinde denetçi adayı çalıştıranlar, teorik bilgilerin uygulamaya geçirilmesi amacıyla, denetçi adaylarının gerekli mesleki yeterliliği kazanmaları için her türlü tedbiri alır.

(3) Uygulamalı eğitimin denetim kuruluşu veya denetçi nezdinde geçen bölümü, gerekli şartların sağlandığını gösteren bilgi ve belgelerin, ilgili denetim kuruluşu veya denetçi tarafından denetçi adayının Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirim süresi içerisinde, Kuruma bildirilmesiyle başlar.

(4) Refakatinde uygulamalı mesleki eğitim alınacak denetçilere, uygulamalı mesleki eğitim alacak olanlar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Kurum tarafından düzenlenir.

Denetçilik sınavı

MADDE 16 – (1) Denetçi belgesi almaya hak kazanmak için denetçilik sınavında başarılı olmak şarttır. Denetçilik sınavı, adayların denetimle ilgili alanlardaki teorik bilgilerini ve söz konusu bilgileri uygulayabilme becerilerini ölçecek şekilde Kurum tarafından yapılır.

(2) Sınava girebilmek için mesleki teorik eğitimin tamamlanmış olması şarttır.

(3) Denetçilik sınavı, aşağıdaki ana konuları kapsar:

a) Muhasebe,

b) Türkiye Muhasebe Standartları,

- c) Finansal Analiz,
- ç) Finans,
- d) Denetim,
- e) Genel Hukuk Mevzuatı, (Ticaret Hukuku, Borçlar Hukuku, İcra ve İflas Hukuku, Medeni Hukuk, Vergi Hukuku, Sosyal Güvenlik Mevzuatı, İdare Hukuku),
- f) Sermaye piyasası mevzuatı, bankacılık mevzuatı ve sigortacılık mevzuatı,
- (4) Sermaye piyasası, bankacılık ve sigortacılık alanlarında denetim yapmayacaklar (f) bendinde belirtilen konulardan ayrıca sınava tabi tutulmazlar.
- (5) Sınav konularının ve sorularının içeriği, sınavın yeri, zamanı, şekli, süresi, sınavda başarılı olma şartları, sınav sonuçlarının ilanı, sınav ücreti ve diğer hususlar Kurum tarafından belirlenir.

Faaliyet izninin askıya alınması ve iptali

MADDE 17 – (1) Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin, denetim faaliyetleri süresince bu Yönetmelikte belirtilen yetkilendirme şartlarını taşımaları zorunlu olup şartları taşımadıklarının sonradan anlaşılması veya şartları sonradan kaybetmeleri halinde, bu madde uyarınca faaliyet izinleri askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

(2) Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinleri;

a) Mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılmadığının,
b) Kurum tarafından öngörülen sürekli eğitim programlarına katılım sağlanmadığının ya da öngörülen süre sonunda eğitim programlarının tamamlanmadığının,

c) Kurum tarafından yapılan düzenlemelere aykırı davranılması nedeniyle, faaliyet izinlerinin askıya alınacağı hususunda yazılı olarak uyarı yapılmasına rağmen aykırılığın giderilmediğinin,

ç) Mevzuatta faaliyet izninin askıya alınmasını gerektiren diğer durumların varlığının, tespiti halinde iki yılı geçmemek üzere askıya alınabilir.

(3) Faaliyet izinleri askıya alınanların denetim faaliyetlerine devam edebilmeleri için, askıya alma süresi içerisinde veya en geç askıya alma süresinin sona ermesini takip eden altı ay içerisinde eksikliklerin ya da aykırılıkların giderildiği hususunda Kuruma başvuruda bulunması zorunludur. Kurum tarafından başvurunun uygun bulunduğu yazılı şekilde bildirilmesini müteakip denetim faaliyetine devam edilir.

(4) Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinleri;

a) Yetki belgesinin yanlış veya yanıltıcı beyanlarda bulunarak ya da hukuka aykırı diğer yollarla alındığının,

b) Kurum tarafından yapılan düzenlemelere aykırı davranılması nedeniyle, yetkilerinin iptal edileceği hususunda yazılı olarak uyarı yapılmasına rağmen aykırılığın giderilmediğinin,

c) Faaliyet izninin askıya alınma süresinin sona ermesine rağmen, bu tarihten itibaren altı ay içinde eksikliklerin ya da aykırılıkların giderildiği hususunda Kuruma başvuruda bulunulmadığının,

ç) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu uyarınca ölüm, gaiplik, temyiz kudretinin yitirilmesi, kısıtlılık halleri ile kuruluşun faaliyetinin fiilen veya kayden sona ermesi sonucu, denetim faaliyetinin yürütülmesinin sonradan imkânsız hale geldiğinin,

d) Mevzuatta faaliyet izninin iptalini gerektiren diğer durumların varlığının, tespiti halinde iptal edilebilir.

(5) İkinci ve dördüncü fıkra hükümleri uyarınca faaliyet izninin askıya alınması veya iptal edilmesini gerektirir durumların varlığı halinde, askıya alma ve iptal işleminden önce Kurum tarafından aykırılığın veya eksikliğin giderilmesi hususunda süre verilebilir. Verilen süre sonunda eksikliklerin giderilmemesi halinde faaliyet izni askıya alınır veya iptal edilir.

(6) Denetime olan güveni sarsacak veya denetimi geçersiz kılacak derecede bağımsızlığını ve tarafsızlığını kaybeden ya da gerçeğe aykırı görüş veren denetim

kuruluşlarının veya denetçilerin faaliyet izinleri, bu maddede yazılı hususlarla ilişkilendirilmeksizin Kurum tarafından doğrudan askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

(7) Faaliyet izni iptal edilen denetçiler, kendilerine verilen mührü ve kimliği Kurum tarafından belirlenen süre içerisinde iade ederler.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sicil

Sicile kayıt ve ilan

MADDE 18 - (1) Denetim kuruluşlarına ve denetçilere ilişkin yetkilendirme, askıya alma ve iptal işlemleri ilgili sicile kaydedilerek Kurumun internet sitesinde listeler halinde ilan edilir. Sicile kayıt, ilanla birlikte hüküm ifade eder.

(2) Kurumca, her denetim kuruluşuna ve denetçiye bir sicil numarası verilir.

(3) Sicile kayıtlı olmayanlar denetim faaliyetinde bulunamazlar.

Sicil bilgileri

MADDE 19 - (1) Kurumca tutulan sicilde denetçilerin;

a) Adı soyadı,

b) Sicil numarası,

c) İletişim bilgileri,

ç) Denetçi belgesi bilgileri,

d) Ortak olduğu veya istihdam edildiği denetim kuruluşuna ait bilgileri,

e) Başka ülkelerdeki yetkili kurumlarca yapılmış sicil kayıtlarına ilişkin bilgileri,

f) Kurumca gerekli görülen diğer bilgileri,

kaydedilerek takibi yapılır.

(2) Denetim kuruluşları siciline;

a) Ticaret unvanı,

b) Sicil numarası,

c) Merkez adresi ve varsa şube adresleri (varsa, bağlı olduğu denetim ağı ve bu ağın hukuki ve yapısal niteliği),

ç) İnternet sitesi adresi,

d) Pay sahiplerinin veya ortaklarının ad ve soyadları, T.C. kimlik numaraları ve şirket sermayesindeki payları ve pay tutarları,

e) Pay sahiplerinin veya ortaklarının adresleri ve diğer iletişim bilgileri,

f) Yönetim organında yer alan kişilerin T.C. kimlik numaraları, varsa başka şirketlerdeki görevleri,

g) Denetçilerin listesi ve sicil numaraları,

ğ) Başka ülkelerdeki yetkili kurumlarca yapılmış sicil kayıtlarına ilişkin bilgileri,

h) Kurumca gerekli görülen diğer bilgileri,

kaydedilerek takibi yapılır.

(3) Bu bölümün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Denetim Kuruluşlarının ve Denetçilerin Yükümlülükleri

Denetimlerde kalite ve güvenilirliğin sağlanması

MADDE 20 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler faaliyetlerini kaliteli ve güvenilir denetimler gerçekleştirecek şekilde yürütmek zorundadır.

(2) Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin denetime yönelik faaliyeti, denetim sürecine ilave olarak denetimlerin devamlılığı, kalitesi ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik diğer eylem ve süreçleri kapsar.

(3) Denetim süreci, müşterinin iş teklifiyle başlayıp, TDS'lere göre yürütülür ve denetim sonucunun raporlanmasıyla sona erer. Raporun verilmesinden sonraki yükümlülüklerle ilişkin hükümler saklıdır. Teklifin kabulüyle sonuçlanmasa da iş teklifi sonrasına ait süreç de bu Yönetmeliğin uygulanmasında denetim süreci içerisinde değerlendirilir. Bu süreç TDS'ler çerçevesinde belgelendirilir.

(4) Denetimlerin devamlılığını, kalitesini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla, TDS'lere ek olarak; gerek denetim süreçlerinde gerekse denetim süreçleri dışında, başta meslek etiğine ve kalite kontrol sistemine yönelik olanlar olmak üzere, bu Bölüm hükümlerine uyulur.

Mesleki etik ilkelere uyma

MADDE 21 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler;

a) Dürüstlük; bütün mesleki ve iş ilişkilerinde dürüst, açık, doğru ve güvenilir olmak,

b) Tarafsızlık; önyargıların, temayüllerin, çıkar çatışmalarının veya başkalarının kötüye kullanılan nüfuzlarının meslek veya işle ilgili muhakemelerini ve kararlarını etkilemesine izin vermemek,

c) Mesleki yeterlik ve özen; uygulama, mevzuat ve denetim tekniklerindeki güncel gelişmeler ışığında, mesleki bilgi ve beceriyi, müşterilerin yeterli denetim hizmeti almalarını temin edecek bir seviyede tutmak ve ilgili teknik ve mesleki standartlara uygun bir şekilde ve özen içinde hareket etmek,

ç) Sır saklama; mesleğin icrası sırasında elde edilen bilgilerin gizliliğine saygı duymak; söz konusu bilgilerin açıklanması için yasal veya mesleki bir hak veya görevin bulunması durumu saklı olmak kaydıyla, uygun ve belirli bir yetki olmaksızın bu tür bilgileri üçüncü kişilere açıklamamak ve kendisi veya üçüncü kişilerin çıkarlarına kullanmamak,

d) Mesleğe uygun davranış; ilgili mevzuata uymak ve denetim mesleğinin itibarını zedeleyici fiil ve davranışlardan kaçınmak,

şeklinde ayrıntıları Kurum tarafından belirlenecek mesleki etik ilkelere uymak zorundadır.

(2) Denetim kuruluşları, denetçiler ile denetimlere katılanlardan, her bir denetimden önce ve her halükarda yılda en az bir kez, bağımsızlık, tarafsızlık ve sır saklamayla ilgili kuruluş politika ve süreçlerine uygun davranışlarına ve davranacaklarına ilişkin yazılı taahhüt alır.

Kalite kontrol sistemi oluşturma

MADDE 22 – (1) Denetim kuruluşları faaliyetlerini, asgari şartları Kurumca belirlenen bir kalite kontrol sistemi çerçevesinde yürütmek zorundadır. Bu sistemin uygulanmasında, Kurum düzenlemelerine göre oluşturularak Kuruma bildirilen kalite kontrol sistemine ilişkin yazılı politika ve süreçlere uyulur. Söz konusu politika ve süreçler Kurum düzenlemelerine paralel bir şekilde güncellenir.

(2) Denetim kuruluşunun yazılı politika ve süreçleri ile bunların esas alındığı Kurum düzenlemesi arasında farklılık olması durumunda veya içinde bulunulan koşullara özgü sebeplerle, denetim kuruluşunun yazılı politika ve süreçleri dışındaki bir uygulamanın Kurum düzenlemesine uyum bakımından daha uygun görüldüğü hallerde, söz konusu yazılı politika ve süreçlerin dışına çıkılabilir. Bu durumun ve nedeninin yazılı olarak denetim kuruluşu yönetiminin bilgisine sunulması ve denetçi tarafından da ayrıca saklanması gerekir.

Sürekli eğitim

MADDE 23 – (1) Denetçiler, teorik bilgilerinin, mesleki beceri ve etik değerlerinin yeterli bir seviyede tutulmasını teminen ilgili gelişmeleri takip etmek ve sürekli eğitim programını tamamlamak zorundadır.

(2) Sürekli eğitim zorunluluğu denetçilerin sicile tescilinden itibaren başlar ve Kurum tarafından belirlenen program çerçevesinde yürütülür.

(3) Sicile tescilinden itibaren denetçilerin her beş yılda bir sürekli eğitim programı şartlarını karşılamaları esastır.

(4) Denetim kuruluşları, denetçilerinin sürekli eğitim programlarını tamamlamaları için gerekli önlemleri alır.

(5) Sürekli mesleki eğitime ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.

Denetim faaliyetine ilişkin kısıtlamalar

MADDE 24 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler;

a) Bağımsızlığı zedeleyecek denetimleri,

b) Denetlenen işletmenin özelliğine göre denetim kadrosunun sayısı, nitelik veya tecrübe bakımından yetersiz olduğu denetimleri,

c) Son on yılda yedi yıl denetlediği müşterilere ait denetimleri,

ç) Kurumca belirlenen asgari sözleşme şartlarını taşımayan denetimleri,

d) Denetim kuruluşunun veya denetçinin mevcut iş yükü sebebiyle sağlıklı bir şekilde yürütülmesi mümkün olmayan denetimleri,

e) Kurum tarafından yapılan sözleşme kabul süreçlerine ilişkin düzenlemelere aykırı denetimleri,

üstlenemezler.

(2) Bir denetim kuruluşunda ortak olan veya istihdam edilen bir denetçi, ortaklık veya istihdam ilişkisi sona ermedikçe başka bir denetim kuruluşunda ortak veya denetçi olamaz, başka bir denetçi ile birlikte ya da müstakilen denetim faaliyetinde bulunamaz.

(3) Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.

Denetim ekipleri

MADDE 25 – (1) Denetim, işin gerektirdiği sayı ve nitelikte denetçiden oluşan bir denetim ekibi tarafından gerçekleştirilir. İşin gerektirdiği denetçi sayısının, müşterinin büyüklüğü, faaliyetleri ile tabi olduğu düzenlemelerin özelliği ve benzeri hususların dikkate alınarak belirlenmesi esastır. Ancak denetim ekipleri üç denetçiden az olamaz. Denetim ekiplerindeki sorumlu ortak denetçi ve belirlenen diğer kademeler için en az birer yedek denetçi belirlenir. Yedek denetçiler yerini aldıklarının sorumluluklarını üstlenebilecek nitelikte olmalıdır. Denetime tabi işletmelerin özellikleri itibarıyla, Kurum tarafından farklı asgari denetçi ve yedek denetçi sayıları belirlenebilir.

(2) İşin gerektirdiği nitelik; denetimi Kurum düzenlemelerine uygun bir şekilde gerçekleştirebilecek bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olmaktır. Denetim ekibindeki tüm denetçiler denetlenen işletmenin özelliğine uygun olarak Kurum tarafından öngörülen ilave şartları taşımalıdır.

(3) Denetim ekiplerinde; söz konusu denetim için yetkisi bulunmayan denetçiler, denetçi adayları, teknik bilgisine başvurulacak uzmanlar ve denetime yardımcı diğer kişiler de denetçi olarak görevlendirilmemek kaydıyla yer alabilir. Bu kişiler, denetçilerin sorumluluk, gözetim ve kontrolü altında çalışır, ancak denetimin herhangi bir aşamasında karar verici konumunda bulunamaz. Bu kişiler, asgari denetçi sayısı hesabında dikkate alınmaz ve genel hükümler, bağımsızlık, tarafsızlık ve sır saklama yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla denetimden sorumlu tutulmaz.

(4) Denetim ekipleri, denetimlerini sorumlu ortak denetçinin gözetim ve idaresi altında gerçekleştirir.

(5) Denetim kuruluşları tarafından, denetçilere “denetçi”, “kıdemli denetçi” ve “başdenetçi” unvanları verilebilir. Mesleki faaliyetlerde altı yılını doldurmayanlara kıdemli denetçi ve on yılını doldurmayanlara başdenetçi unvanı verilemez.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

Sorumlu ortak denetçi olabilme şartları

MADDE 26 - (1) Sorumlu ortak denetçiler, denetim raporunu denetim kuruluşları adına imzalama yetkisini haiz olup, denetim kuruluşunun yönetimi tarafından, aşağıdaki şartları sağlayan denetçiler arasından, Kurumun onayı alınmak suretiyle atanır;

a) Denetim kuruluşunda pay sahibi olması,

b) KAYİK denetimleri için 10 yıllık mesleki ve 2 yıllık denetim; diğer denetimler için 6 yıllık mesleki ve 1 yıllık denetim tecrübesi bulunması,

c) Denetim kuruluşu adına denetim raporu imzalamaya yetkilendirilmiş olması.

(2) Denetim kuruluşu tarafından, ilgili denetçinin yukarıda belirtilen şartları sağladığını gösteren bilgi ve belgeler, atamaya ilişkin yönetim organı kararıyla birlikte Kuruma onay için gönderilir.

Denetim sözleşmesinin asgari unsurları

MADDE 27 - (1) Denetim hizmetinin kabul edilmesine ilişkin engel bulunmadığı takdirde, denetim kuruluşu veya denetçi ile müşteri arasında yazılı olarak düzenlenen denetim sözleşmesi taraflarca imzalanır.

(2) Esasları Kurum tarafından belirlenen denetim sözleşmesinin asgari olarak aşağıda belirtilen unsurları içermesi zorunludur:

a) Denetimin amacı, kapsamı ve ilgili dönemi,

b) Denetim konusu ve kıstası,

c) Denetim konusundan sorumlu tarafın sorumluluğunun kapsamı,

ç) Denetimin doğasından kaynaklanan kısıtlamalar nedeniyle önemli uyumsuzlukların ortaya çıkarılmaması gibi kaçınılmaz bir riskin söz konusu olabileceği hususuna yer veren hüküm,

d) Denetimle ilgili olarak istenen her türlü kayıt, doküman ve diğer bilgilere sınırsız bir şekilde erişimin gerekliliği,

e) Denetim ekibinde yer alan denetçilerin, yedekleri de dahil olmak üzere isim ve unvanları, öngörülen çalışma süreleri ve her biri için uygun görülen ücret tutarının ayrıntılı dökümü ile toplam denetim ücreti,

f) Denetimden sorumlu kılınan denetçinin denetim raporunu denetim kuruluşu adına imzalamaya yetkili olduğuna ilişkin hüküm,

g) Denetimin başlangıç ve bitiş tarihleri ile raporun teslim tarihi,

ğ) Mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin bilgiler.

(3) Denetim sözleşmesinin feshinin sınırlanmasına ilişkin 6102 sayılı Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler saklıdır.

Denetim Raporu

MADDE 28 - (1) Denetim faaliyeti sonucunda denetçi tarafından;

a) Denetim konusunda denetim kıstasına göre önemli bir uyumsuzluğun bulunmadığı durumlarda olumlu görüş içeren rapor,

b) Denetim konusunda ayrı ayrı veya toplu olarak denetim kıstasına göre önemli uyumsuzluklar bulunduğu ya da yeterli ve uygun denetim kanıtı toplanamadığı, ancak bunların denetim konusunun genelini etkilemediği durumlarda şartlı görüş içeren rapor,

c) Yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edildikten sonra, tespit edilen uyumsuzlukların ayrı ayrı veya toplu olarak önemli olduğu ve denetim konusunun genelini etkilediği durumlarda olumsuz görüş içeren rapor,

ç) Denetim konusunun genelini etkileyen önemli hususlarda denetim görüşüne dayanak olacak yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilemediği durumlarda ya da yeterli kanıt toplanmasına rağmen görüş oluşturmayı engelleyen belirsizliklerin sonradan ortaya çıktığı durumlarda görüş bildirmekten kaçınıldığına ilişkin rapor,

Kurum tarafından belirlenen şekil ve esaslara uygun olarak düzenlenir.

Ücret tarifesi

MADDE 29 – (1) Denetim hizmetlerinde Kurum tarafından belirlenen yıllık ücret tarifesine uyulması zorunludur.

(2) Kurum, değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar itibarıyla ayrı ayrı veya topluca farklı ücret tarifesi belirlemeye yetkilidir.

(3) Ücret tarifesinin belirlenmediği durumlarda, yılbaşından itibaren geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarlarının Maliye Bakanlığınca o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar uygulanır. Bu suretle hesaplanan tutarların on Türk Lirasına kadarki kesirleri dikkate alınmaz.

Mesleki sorumluluk sigortası

MADDE 30 – (1) Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin, üstlendikleri ilk denetim işiyle birlikte başlamak üzere, tüm denetimlerini kapsayacak şekilde mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaları şarttır.

(2) Mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin hususlar Hazine Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle Kurum tarafından düzenlenir.

Bildirimler

MADDE 31 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler;

a) Sicil bilgileri dâhil olmak üzere Kuruma daha önce bildirilmiş her türlü bilgede meydana gelen değişiklikleri vukuu tarihinden itibaren,

b) Denetim sözleşmeleri ile diğer hizmetlere ilişkin sözleşmelerle ilgili olarak Kurum tarafından istenecek bilgileri imza tarihinden itibaren,

c) Mesleki sorumluluk sigortası ve buna ilişkin değişiklikleri vukuu tarihinden itibaren,

en geç 7 gün içinde,

ç) Son takvim yılına ait gelirlerini Kurumca belirlenen formata uygun şekilde Mayıs ayının on beşinci gününün sonuna kadar,

d) Kurumca istenecek diğer bilgileri verilen süre içerisinde,

Kuruma bildirir.

Saklama ve ibraz yükümlülüğü

MADDE 32 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler ticari defter ve belgelerini, düzenlenen denetim raporları ile bunlara ilişkin elektronik, manyetik ve benzeri ortamlarda tutulanlar dahil olmak üzere ekleriyle birlikte çalışma kağıtlarını ve denetim faaliyetlerine ilişkin diğer belgeleri, en az on yıl süreyle 6102 sayılı Kanun çerçevesinde düzenli bir şekilde saklamakla yükümlüdür.

(2) Denetim kuruluşları ve denetçiler Kurum gözetim ve denetimine tabi olup, Kurumca veya Kurum tarafından yetkilendirilenlerce gözetim ve denetim kapsamında istenilen her türlü bilgiyi, belgeyi ve gerektiğinde bunların birer örneğini vermekle ve gözetim

ve denetim elemanlarına, işlerini herhangi bir engel olmaksızın yürütebilecekleri ortamı sağlamakla yükümlüdür.

Şeffaflık raporunun hazırlanması ve duyurulması

MADDE 33 – (1) Bir takvim yılında KAYİK denetimi yapmış denetim kuruluşları, ilgili takvim yılını müteakip üç ay içinde yıllık şeffaflık raporunu Kuruma bildirir ve kendi internet sitelerinde yayımlar.

(2) Bu rapor denetim kuruluşunun yönetim organı başkanı tarafından imzalanır ve asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

- a) Denetim kuruluşunun hukuki yapısı ve ortakları hakkında açıklama,
- b) Denetim kuruluşunun içerisinde yer aldığı denetim ağının hukuki ve yapısal özelliklerine ilişkin açıklama,
- c) Denetim kuruluşunun organizasyon ve yönetim yapısı hakkında açıklama,
- ç) Kalite güvence sistemine ve bu sistemin etkinliğine ilişkin açıklama,
- d) Bir önceki mali yıl içinde denetim hizmeti verdiği KAYİK müşterileri ile yıllık gelirinin yüzde beşinden fazlasını elde ettiği müşterilerinin listesi,
- e) Denetçilerinin sürekli eğitimine yönelik izlenen politikalar hakkında açıklama,
- f) Denetim kuruluşunun bağımsızlıkla ilgili uygulamalarına ilişkin, bağımsızlık ilkesine uyumun gözden geçirilmiş olduğunu da teyit eden açıklama,
- g) Toplam gelirlerin finansal tablo denetimi, diğer denetimler, vergi danışmanlık hizmetleri ve denetim dışı hizmetler itibarıyla dağılımı gibi denetim faaliyetinin ağırlığını gösteren finansal bilgiler,
- ğ) Sorumlu ortak denetçilerin ücretlendirilme esaslarına ilişkin bilgiler,
- h) Denetim kuruluşunun kalite kontrol sisteminin tanıtımı ve bu sistemin etkin olarak çalıştığına dair denetim kuruluşu yönetiminin beyanı,
- ı) Kurum tarafından istenen diğer bilgiler.

(3) Kişisel güvenliğe ilişkin önemli ve etkin bir tehdidin mevcudiyeti halinde Kurumun onayıyla ikinci fıkranın (d) bendine ilişkin açıklamada ilgili müşteriye yer verilmeyebilir.

(4) KAYİK denetimine ilişkin listelerde yer almakla birlikte bir takvim yılı içerisinde KAYİK denetimi yapmayan denetim kuruluşları bu durumu internet sitelerinin şeffaflık raporlarıyla ilgili bölümünde açıklar.

(5) Şeffaflık raporunun güncellenmesi halinde raporun orijinal hali ve güncellenmiş versiyonları ayrı ayrı beş yıl süreyle kamunun erişimine açık tutulur.

Türk Ticaret Kanunundan kaynaklanan yükümlülükler

MADDE 34 – (1) Denetim kuruluşları ve denetçiler 6102 sayılı Kanun uyarınca yaptıkları denetimlerde aşağıdaki yükümlülüklerini de yerine getirir:

- a) Denetim sonuçlarını, 6102 sayılı Kanuna ve bu Yönetmeliğe uygun şekilde raporlayıp sunmak, denetim faaliyetini ve sonuçlarını ilgilendiren konularda genel kurula açıklamalarda bulunmak,
- b) 6102 sayılı Kanunun 378 inci maddesi uyarınca gerekli hallerde riskin erken saptanması ve yönetimi komitesinin kurulmasını önermek, böyle bir sistem varsa bunun yapısı ve uygulamalarını açıklayan ayrı bir rapor düzenleyerek denetim raporuyla birlikte yönetim kuruluna sunmak,
- c) Denetim sözleşmesinin feshi halinde, fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları 6102 sayılı Kanunun 402 nci maddesine uygun bir rapor haline getirerek genel kurulun bilgisine sunmak.

(2) Bağımsız denetime ilişkin olarak 660 sayılı KHK ve ikincil mevzuat düzenlemeleri dışındaki 6102 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında öngörülen diğer yükümlülükleri yerine getirmek.

ALTINCI BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

Denetimlerde sorumluluk

MADDE 35 – (1) Denetim raporlarının TDS'ye aykırı olması ile bu raporlardaki yanlış, eksik, yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle doğabilecek zararlardan, denetim kuruluşları ve denetçiler hukuken sorumludur. Denetim kuruluşlarının denetim ekiplerinde yer alan denetçilere rücu hakları saklıdır.

(2) Mevzuata aykırılıkları tespit edilen denetim kuruluşları ve denetçiler hakkında mevzuatta öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. Kurum gerekli gördüğü hallerde, denetim ekiplerinde görevlendirilen ve işlem ve eylemleriyle mevzuata aykırılığa neden olan denetçiler hakkında da idari yaptırım uygulanır.

(3) Denetim ekiplerinde, denetçi olarak görevlendirilenler dışında, denetime yardımcı olmak üzere yer alan kişilerin sebep olduğu mevzuata aykırılıklardan, idari yaptırımlar bakımından bu kişiler değil, gözetiminde çalıştıkları denetim kuruluşları ve denetçiler sorumlu tutulur. Bunların genel hükümler, bağımsızlık, tarafsızlık ve sır saklama yükümlülüklerinden doğan sorumluluk halleri saklıdır.

Mücbir sebepler

MADDE 36- (1) Mücbir sebeplerin Kurumca kabul edilmesi halinde, sebebin doğduğu tarihten sona erdiği tarihe kadar bu Yönetmelikte geçen süreler işlemez.

(2) Yükümlülüğün ifasını imkânsız kılacak ölçüde mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir:

- a) Yangın, deprem, sel felaketi gibi afetler,
- b) Grev,
- c) Ağır kaza, ağır hastalık ve tutukluluk,
- ç) 4721 sayılı Kanun uyarınca gaiplik hali ile defter ve belgelerin iradesi dışında elden çıkmış olması,
- d) Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller.

(3) Mücbir sebep halinin denetim kuruluşu ve denetçiden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, denetim kuruluşu ve denetçinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, herkesçe malum olan haller dışında, bu durumun tevsik edici belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi zorunludur.

(4) Mücbir sebep, meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde Kuruma bildirilir. Bildirimin yapılmasının imkânsız olduğu hallerde bu süre imkansızlığın fiilen ortadan kalktığı tarihten itibaren işlemeye başlar.

Tebliğat

MADDE 37 – (1) Bu Yönetmelik uyarınca yapılacak tebliğat hakkında 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümleri uygulanır.

Kuruma yapılacak bildirimlerin şekli

MADDE 38 - (1) Bu Yönetmelik uyarınca Kuruma yapılacak bildirimler, ayrıca belirtilmedikçe, 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre, Kurum tarafından istenen şekilde elektronik ortamda yapılır.

Kurum tarafından alınacak ücretler

MADDE 39 - (1) Bu Yönetmelik uyarınca verilecek yetki belgeleri ile denetçilere verilecek eğitim, belge yenileme, kimlik kartı ve mühür karşılığında alınacak ücretler, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde işlem öncesinde Kuruma ödenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Denetçilere ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) a) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihi itibarıyla 5018 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurumlarından; bir sınava bağlı olarak verilen bağımsız denetime ilişkin lisans belgesini, sınav sonucunda veya mevzuatında tanınan istisnadan faydalanarak almaya hak kazanmış olanlar,

b) 5018 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurumları tarafından, 660 sayılı KHK'nın yürürlüğe girdiği 2/11/2011 tarihinden önce ilan edilen denetime ilişkin sınavlar ile bunlara ilişkin 31/12/2012 tarihine kadar sonuçlandırılan tamamlayıcı sınavlar neticesinde lisans belgesi almaya hak kazananlar,

16 ncı maddenin üçüncü fıkrasının (a) ila (e) bentlerindeki konular ile alanlarıyla sınırlı olmak üzere (f) bendinde belirtilen konular için yapılacak sınavdan muaftırlar.

(2) 31/12/2013 tarihine kadar yapılacak yetkilendirmelerde, dördüncü fıkrada belirtilen konularda 15 yıl süreyle mesleki tecrübe kazandıracak hizmeti bulunup meslek mensubu olmaya hak kazananlardan, 14 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan niteliği haiz olan ve Kurum tarafından yürütülecek teorik ve uygulamalı eğitim programlarını başarıyla tamamlayanlar, 14 ve 15 inci maddelerde belirtilen mesleki teorik eğitim ve uygulamalı mesleki eğitim şartlarını sağlamış olurlar ve 16 ncı maddede belirtilen sınavda, (f) bendi hariç olmak üzere, başarılı olmuş sayılırlar.

(3) 31/12/2014 tarihine kadar yapılacak yetkilendirmelerde, dördüncü fıkrada belirtilen konularda mesleki tecrübe kazandıracak en az 10 yıl süreyle hizmeti bulunanlar için, 15 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen uygulamalı mesleki eğitimin denetçi yanında geçmesi gereken 2 yıllık süre şartı 1 yıl olarak aranır.

(4) Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler konularında lisans veya lisansüstü eğitimde geçen süreler 4 yılı geçmemek üzere 10 ve 15 yıllık sürelerin hesabında mahsup edilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

Denetim kuruluşlarına ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma başvuruda bulunmaları şartıyla, 5018 sayılı Kanun kapsamındaki kamu kurumlarından denetim faaliyetinde bulunmak üzere yetki almış olan denetim kuruluşları 31/12/2013 tarihine kadar denetim faaliyetinde bulunma yetkisini haizdir. Bu kuruluşlar, söz konusu tarihe kadar bu Yönetmelik hükümlerine intibak etmek zorunda olup, intibak ettikleri tarih itibarıyla Kurum tarafından yetkilendirilerek sicile kaydolunur. Bu kuruluşlarda denetçi olarak görev yapan meslek mensupları 31/12/2013 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerine göre Kurumdan denetim yetkisi almadıkları takdirde, bu tarihten sonra denetim ekiplerinde görevlendirilemezler.

(2) 30/6/2013 tarihine kadar yetkilendirme başvurusunda bulunan denetim kuruluşlarında, 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (i) bendinde belirtilen kalite kontrol sistemi kurma şartı, kalite kontrol sisteminin bir unsuru olan denetim rehberlerinin oluşturulmuş olması kaydıyla, 31/12/2013 tarihine kadar aranmaz. İzlenecek denetim süreçlerinin ve

uygulanacak yöntemlerin ayrıntılı olarak belirlendiği denetim rehberleri yürürlükte bulunan muhasebe ve denetim mevzuatı ile uluslararası uygulamalar çerçevesinde oluşturulur.

(3) Bu madde uyarınca yetkilendirilen kuruluşların 31/12/2013 tarihine kadar belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde, 17 nci madde çerçevesinde yetkileri askıya alınır.

Bilgi sistemleri denetimi

GEÇİCİ MADDE 3 – 660 sayılı KHK uyarınca Kurum tarafından bilgi sistemleri denetimine ilişkin yayımlanacak standart ve düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin uygulanmasına devam edilir.

Mevcut sözleşmelerin geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) 1/1/2019 tarihinden önce biten son raporlama dönemini aşmamak kaydıyla, bu Yönetmeliğin yayım tarihi öncesinde ilgili mevzuat uyarınca yapılmış olan denetim sözleşmeleri için 27 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanmaz. Söz konusu sözleşmeler bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde 660 sayılı KHK ve ilgili mevzuata uygun hale getirilir.

Tereddütlerin giderilmesi

Madde 40 - (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kurum yetkilidir.

Yürürlük tarihi

Madde 41- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 42- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kurum Başkanı yürütür.